

A pénzbüntetés elismerésére és végrehajtására irányuló jogsegély teljesítése a gyakorlat tükrében

Az Európai Tanács Tampere-i ülésén elhatározták, hogy "a bírói határozatok és ítéletek kölcsönös elismerésének kell a büntető ügyekben is az igazságügyi együttműködés alapkövéné válnia". A kölcsönös elismerés elve a tagállamok közötti kölcsönös bizalomra épül, amelynek eredményeként az Európai Unióban meghozott valamennyi bírósági határozatot annak ellenére, hogy az egyes tagállamok között eltérőek a büntető igazságszolgáltatási rendszerek, egyenértékűnek kell tekinteni.¹

Elmondhatjuk, hogy immár három éve hatályba lépett az Európai Unió tagállamaival folytatott bűnügyi együttműködésről szóló 2012. évi CLXXX. törvény (a továbbiakban: Törvény), azonban az már kevésbé mondható el, hogy a jogalkalmazásban nem gördít akadályokat a bíróság elé.

A kérdés, amelynek megválaszolására törekszünk, elsődlegesen az, hogy mit kell tennie a bíróságnak, ha az asztalára kerül egy végrehajtási jogsegély iránti megkeresés.

A későbbiekben részletesen bemutatott illetékességi szabályok szerint a Budai Központi Kerületi Bíróság Budapesten kizárólagos illetékességgel rendelkezik, azokban az esetekben pedig, amikor az eljárásra illetékes bíróság nem állapítható meg, különös illetékesség alapján jár el. A Budai Központi Kerületi Bíróságra 2013. évben összesen 27, míg 2014. évben 32 végrehajtási jogsegély iránti megkeresés érkezett. A végrehajtási jogsegély keretében érkezett ügyeket vizsgálva megállapítható, hogy a megkeresések két ügy kivételével pénzbüntetés végrehajtására irányultak. Ezért a kérdést elsősorban a Törvény Negyedik Részének X. Fejezetében szabályozott végrehajtási jogsegélyen keresztül válaszoljuk meg, amely az egyéb végrehajtási jogsegély iránti megkeresések tárgyában is felhívható. A Törvényből bemutatásra kerülő rendelkezések a kölcsönös elismerés elvének a pénzbüntetésekre való alkalmazásáról szóló 2005. február 24-i 2005/214/IB tanácsi kerethatározatnak való megfelelését szolgálják.

A továbbiakban megkíséreljük felvázolni, hogy a Törvény jelenleg hatályos rendelkezései milyen megoldáshoz vezethetnek. A jogszabályszöveg ugyanis csak első ránézésre egyértelmű,

¹ Az Európai Unió tagállamaival folytatott bűnügyi együttműködésről szóló 2012. évi CLXXX. törvényhez fűzött miniszteri indokolás (a továbbiakban: a Törvényhez fűzött miniszteri indokolás).

az eltérő jogrendszerekhez kapcsolódó szankciók közötti különbségek miatt ellentétes értelmezésekre is adott a lehetőség.

A Törvény 1-2. §-ai határozzák meg a szabályozási és alkalmazási körét, amely jóval szűkebb, mint a nemzetközi bűnügyi jogsegélyről szóló 1996. évi XXXVIII. törvény (a továbbiakban: Nbjt.) esetén. Addig ugyanis, amíg a Törvény csak az Európai Unió tagállamaival folytatott igazságügyi hatóságok közötti bűnügyi együttműködés során alkalmazható, az Nbjt. szabályozási köre az államok szélesebb csoportjára terjed ki. Lényeges azonban, hogy az Nbjt. a Törvény háttérnormája, amelyet a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvénnyel (a továbbiakban: Be.) és a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvénnyel (a továbbiakban: Btk.) - illetve az időbeli hatályra figyelemmel az 1978. évi IV. törvénnyel - együtt akkor kell alkalmazni, ha a Törvény másképp nem rendelkezik.

A Törvény alkalmazása során a jogsegélykérelem teljesítését esetlegesen megghiúsító feltétel vizsgálata elkerülhetetlen, az elutasító határozat megszületésének a lehetősége pedig már első ránézésre is felveti annak a rémképét, hogy a terhelttel szemben kiszabott büntetés végrehajthatatlanná válik.

Azokat a megkereséseket, amelyek külföldi ítélet érvényének elismerése céljából érkeznek az Európai Unió valamely tagállamából, a magyar bíróságoknak ezen a néven büntető nemperes ügyként Bpk. számra kell lajstromozniuk, majd bíróra történő szignálást követően - figyelemmel arra, hogy a Törvény speciális rendelkezéseket nem tartalmaz - az általános ügyintézési határidőn belül kell intézkedniük.

A Be. 19. §-a alapján a bíróság hivatalból vizsgálja a hatáskörét és az illetékességét. A Törvény 148. §-a határozza meg a pénzbüntetés végrehajtására irányuló jogsegély alkalmazási körét. Így a bíróságnak egy másik tagállamban büntetendő cselekmény elkövetése miatt *a)* kiszabott pénzösszeg (a továbbiakban: pénzbüntetés); *b)* jogi személlyel szemben alkalmazott pénzbírság²; *c)* indult eljárásban megállapított eljárási költség; *d)* a sértett vagy a köz javára fizetendő jóvátétel végrehajtása iránti megkeresés esetén kell döntenie a megkeresés alapjául szolgáló jogerős tagállami határozat elismeréséről és végrehajtásáról.

2 Ilyenkor a jogi személlyel szemben alkalmazható büntetőjogi intézkedésekről szóló 2001. évi CIV. törvény is irányadó azzal, hogy a 6. § -ában foglalt korlátozást nem lehet alkalmazni.

Miután az ügy iratai a kezünkbe került, az elsődleges teendők között szerepel a terhelt erkölcsi bizonyítványának beszerzése és lakcímfelügyelő kibocsátása, hogy meggyőződjünk arról: a Fővárosi Törvényszék már elismerte-e a külföldi ítéletet (és így a járásbíróóság feladata kizárólag a tagállami eljárásban felmerült költség megállapítására szorítkozik), illetve az adott járásbíróóság rendelkezik-e illetékességgel.

A hatásköri és illetékességi szabályokat a jogalkotó a célszerűségi szempontok alapján határozta meg³. A Törvény 148. § (2) bekezdése különös és kizárólagos illetékességi szabályokat is rögzít. Ennek értelmében a terhelt, a jóvátétel fizetésére kötelezett lakóhelye, az eljárás alá vont jogi személy székhelye, ezek hiányában a végrehajtás alá vonható vagyontárgy helye szerinti törvényszék székhelyén működő járásbíróóság, Budapesten a Budai Központi Kerületi Bíróság jár el.⁴ A törvény hivatkozott rendelkezése különös illetékességi szabályt rögzít, amikor kimondja, hogy abban az esetben, ha az eljárásra illetékes bíróság nem állapítható meg, a tagállami határozat elismeréséről és végrehajtásáról a Budai Központi Kerületi Bíróság dönt.

A Magyarországon fellelhető, végrehajtás alá vonható vagyontárgyak (ingatlanok) keresésére a TAKARNET szolgál, amelyben országosan és törölt adatokra is lehet keresni. Az ingatlan-nyilvántartásról szóló 1997. évi CXLI. törvény (Inyvtv.), valamint a részletszabályokat tartalmazó 176/2009. (XII. 28.) FVM rendelet és az 1996. évi LXXXV. törvény alapján ez a bíróságok feladata, amelyek büntetőügyekben ingyenesen hozzáférnek az elektronikus tulajdoni lapokhoz.

Ha egyik fent írt körülmény sem alapozza meg az adott bíróság illetékességét, az iratokat átírással továbbítani kell az illetékes bíróságra, és erről a megkereső tagállami hatóságot tájékoztatni kell.⁵

Ha a tagállami határozatban szabadságvesztés vagy szabadságelvonó intézkedés mellett alkalmaztak pénzbüntetést a terhelttel szemben, a járásbíróóság átírással továbbítja az iratokat a Fővárosi Törvényszékre, amely hatáskörrel és illetékességgel rendelkezik ezekben az ügyekben

³ A Törvényhez fűzött miniszteri indokolás

⁴ Egyes vélemények szerint akkor sem állapítható meg az adott járásbíróóság illetékessége, ha a terhelt az illetékességi területen tartózkodik ugyan, de a lakóhelye máshol található. Ekkor az ügyirat továbbítható a lakóhely szerinti járásbíróóságra. (Törvény 148. § (5) bekezdés)

⁵ Törvény 148. § (5) bekezdés

a Törvény 148. § (3) bekezdése alapján.

A járásbíróság tipikusan akkor jár el, ha a terheltet bűncselekmény elkövetése miatt vonták felelősségre és pénzbüntetésre ítélték, vagy büntetőeljárás keretében bűnügyi költség megfizetésére kötelezték.

Amennyiben a bíróságnak van hatásköre és illetékessége, úgy azt kell megvizsgálni, hogy a külföldi ítélet elismerhető-e, illetve végrehajtható-e. Az eljárás keretében a nemzeti büntetőbíróság nyilvánítja a külföldi ítéletet végrehajthatóvá.

Eltérően alakul azonban a Törvény 12. számú mellékletében felsorolt bűncselekmények kapcsán a határozatokban rögzített cselekmények jogi megítélése. Ezekben az esetekben a Törvény a kettős inkrimináció elvét áttörve mérlegelést nem tűrő módon kötelezővé teszi a végrehajtás iránti intézkedést (ugyanis a kettős büntetendőség elvét nem lehet alkalmazni a cselekmény büntetendő jellegétől függetlenül). A 12. számú mellékletben felsorolt cselekményeket a joggyakorlat kategorizált bűncselekményeknek nevezi. Ilyen cselekmény például a bünszervezetben való részvétel, terrorizmus, emberkereskedelem, gyermekek szexuális kizsákmányolása és gyermekpornográfia, kábítószer és pszichotrop anyagok tiltott kereskedelme, fegyverek, lőszeres és robbanóanyagok tiltott kereskedelme, vesztegetés, csalással kapcsolatos bűncselekmények és a bűncselekményekből származó jövedelmek tisztára mosása.

Ezzel szemben a nem kategorizált bűncselekményeknél a bíróság köteles megvizsgálni, hogy a külföldi határozatban szereplő történeti tényállás a magyar jog szerint bűncselekménynek minősül-e.

Lényeges azonban, hogy kerülni kell az összes ténybeli és jogi kérdés vizsgálatát, mivel ez azzal a szükségképpen veszéllyel járna, hogy az ügy újból érdemi elbírálásra kerül. Éppen ezért a jogsegély iránti megkeresés teljesítésekor az eljáró bíróságot kötik a külföldi bíró ténybeli és jogi megállapításai, s így tulajdonképpen nem az ítélet tartalmi lényegét vizsgálja és értékeli újra, hanem azt az utat veszi górcső alá, amely során az ítélet külföldön megszületett. A bíróság tehát alapvetően azt teszi vizsgálatának tárgyává, hogy az ítélet még összeegyeztethető-e saját nemzeti jogrendszerének alapelveivel. Nem kizárt azonban, hogy

amennyiben az ítéletben foglalt történeti tényállási elemek alapján az átalakító állam joga szerint nyilvánvaló felmentésre kerülne sor, az exequatur eljárás végén a bíró megtagadja az ítélet végrehajthatóvá nyilvánítását.⁶

A cselekmények kategorizálása tagállamonként eltérő lehet, ezért abban az esetben, ha a cselekmény a megkereső állam joga szerint bűncselekmény, azonban a magyar jog szerint szabálysértés, a Törvény 148. § (8) bekezdése értelmében a bíróság erről a tagállami hatóságot - a tanúsítványban megjelölt nyelven - értesíti. Amennyiben a tagállami hatóság továbbra is fenntartja a jogsegély teljesítése iránt előterjesztett kérelmét, a bíróság a megkeresést átteszi a szabálysértési jogsegélyről szóló törvényben meghatározott központi hatósághoz. A Törvény tehát egy utaló rendelkezést tartalmaz, mely tartalmát kibontva annyit tesz, hogy ha a cselekmény szabálysértés, a bíróság - a pontos minősítést megjelölve - az Országos Rendőr-főkapitányság Igazgatásrendészeti Főosztályára továbbítja az iratokat.

A Törvény 149. § (1) és (2) bekezdése negatív taxációt alkalmaz, amikor kimondja, hogy mely esetekben nem kerülhet sor a határozat elismerésére és végrehajtására. Ennek keretében kell eldönteni, hogy a taxatív felsorolásban írt kötelező megtagadási okok közül bármelyik fennáll-e. Ezek az okok a következők: *a)* a keresett személy gyermekkor miatt nem büntethető; *b)* ha a pénzbüntetést kiszabó tagállami határozat alapjául szolgáló cselekmény a magyar törvény szerint nem bűncselekmény; *c)* a magyar törvény szerint a büntetés elévült; *d)* egy tagállamban a pénzbüntetést kiszabó tagállami határozat alapjául szolgáló cselekmény miatt korábban már olyan határozatot hoztak, amely a büntetőeljárás megindításának akadályát képezi, vagy amely alapján a pénzbüntetést már megfizették vagy végrehajtották, annak végrehajtása folyamatban van, vagy a jogerős határozatot hozó tagállam joga szerint az nem hajtható végre; *e)* a terheltet egy harmadik államban ugyanazon cselekmény miatt jogerősen elítélték (feltéve, hogy a büntetést vagy intézkedést már végrehajtották, annak végrehajtása folyamatban van, vagy a jogerős határozatot hozó állam joga szerint az nem hajtható végre, vagy a terheltet egy harmadik államban ugyanazon cselekmény miatt jogerősen felmentették); *f)* a tagállami hatóság által megküldött tanúsítvány nyilvánvalóan nem a mellékelt határozatra vonatkozik; *g)* a pénzbüntetést kiszabó tagállami határozat alapjául szolgáló bűncselekmény magyar joghatóság alá tartozik, és a bűncselekményre a magyar törvény szerint közkegyelem terjed ki; *h)* a természetes személy terhelt közjogi tisztség betöltésén vagy nemzetközi jogon alapuló

⁶ M. Nyitrai Péter: Nemzetközi bűnügyi jogsegély Európában KJK-kerszöv Kft., Budapest, 2002., 300. old.

mentességet élvez, és a mentelmi jogát nem függesztették fel; i) a pénzbüntetést kiszabó tagállami határozatban meghatározott összeg vagy annak a tagállami határozat jogerőre emelkedésének napján érvényes, a Magyar Nemzeti Bank által közzétett átváltási árfolyamon euróra átszámított összege nem haladja meg a 70 eurót. A (2) bekezdés értelmében akkor is meg kell tagadni a pénzbüntetést kiszabó tagállami határozat elismerését és végrehajtását, ha azt a terhelt távollétében hozták, kivéve, ha az a), b) vagy c) pontban rögzített feltételek közül valamelyik teljesült.

Hangsúlyozandó, hogy a Törvény értelmében a fent fel nem sorolt ok alapján a megkeresés megtagadására nem kerülhet sor.

A Törvény 149. § (3) bekezdése rendelkezik arról az esetről, ha a tagállami hatóság által megküldött tanúsítvány hiányos, vagy a tanúsítvány hiányzik. A pénzbüntetést kiszabó tagállami határozat elismerése és végrehajtása ugyanis az előbb említett esetben ex lege nem tagadható meg. Ezzel ellentétes döntés esetén azonban azzal kell számolni, hogy újabb megkeresés érkezik, esetlegesen már a megtagadás indokolásában kifejtett hiányokat pótolva. Ezért megfontolandó, és egyben „udvariasabb” a jogszabályhely második fordulata alapján a Törvény 96. § (2) és (4) bekezdésében részletesen szabályozott hiánypótlásra előírt rendelkezéseket alkalmazni. Amennyiben azonban a hiánypótlásra vagy kijavításra kitűzött határidő eredménytelenül telik el, vagy a kiegészített tanúsítvány végrehajtása továbbra sem lehetséges: a pénzbüntetést kiszabó tagállami határozat elismerését és végrehajtását meg kell tagadni.

Itt szükséges kiemelni, hogy Magyarország ún. fenntartó nyilatkozatot fűzött a kerethatározathoz, amit az Európai Unió Hivatalos Lapjában közzétettek. A fenntartó nyilatkozat és a - kerethatározatot a magyar jogrendbe átültető - Törvény 148. § (1) bekezdése alapján nemcsak a tanúsítványt, hanem a tagállami határozatot is magyar nyelven kell megküldenie a megkereső tagállami hatóságnak. Ennek ellenére a gyakorlatban azt tapasztaljuk, hogy az esetek többségében magyar nyelvű határozat nélkül küldi el megkeresését a tagállami hatóság. Ezért a magyar fordítás beszerzése végett meg kell keresni a tagállami hatóságot a tanúsítványban megjelölt nyelven, reális határidő⁷ biztosítása mellett. Amennyiben a megjelölt határidő elteltét követően nem érkezik meg a magyar nyelvű határozat, az elismerés és a végrehajtás a Törvény 149. § (3) bekezdése alapján megtagadható.⁸

⁷ Álláspontunk szerint minimum 30 munkanapban kell meghatározni

⁸ A Budai Központi Kerületi Bíróság ezt a gyakorlatot az Igazságügyi Minisztérium Nemzetközi Büntetőjogi

A bíróság a megtagadásról szóló végzését indokolni köteles, ugyanakkor a végzéssel szemben nincs helye fellebbezésnek a Törvény 150. § (2) bekezdése értelmében. A határozatot a terheltnek, az ügyésznek⁹ (és a védőnek) kell kiadni, le kell fordíttatni a tanúsítványban megjelölt nyelvre, és meg kell küldeni a megkereső tagállami hatóságnak.

Elérkeztünk az egyik legizgalmasabb témánkhoz: a pénzbüntetés elismeréséhez és végrehajtásához, ami a mai napig fejtörést okoz a hazai bíróságoknak, hiszen az erre vonatkozó gyakorlat cseppet sem nevezhető egységesnek. Ki kell emelni, hogy a tagállami hatóság általában nem kéri a pénzbüntetés szabadságvesztésre való átváltoztatását, ami egyébként a magyar jogszabályok szerint a pénzbüntetés megfizetésének elmaradása esetén kötelezően alkalmazandó jogkövetkezményként adódna a Btk.-ból.¹⁰ Vita van arról, hogy a magyar bíróságnak meg kell-e határoznia a pénzbüntetés napi tételeinek számát és az egynapi tétel összegét, amit a külföldi ítéletek a más tagállami jogrendszerek szabályaira figyelemmel általában nem tartalmaznak.

A Törvény 149. § (1) bekezdés i) pontja gazdasági okokból rendelkezik úgy, hogy a bíróság csak azt a külföldi ítéletet ismerheti el és hajthatja végre, amelyben a terhelttel szemben kiszabott pénzüsszeg eléri legalább a 70 eurót. Ezt a Magyar Nemzeti Bank (a továbbiakban: MNB) által közzétett hivatalos devizaárfolyam alapján kell átszámolni a tagállami határozat jogerőre emelkedésének napján irányadó napi árfolyam figyelembevételével¹¹. Abban az esetben, ha a határozatban, illetőleg a tanúsítványban az átváltásra kerülő összeget nem euróban tüntették fel, az átszámításnál az MNB hivatalos árfolyamát azzal kell figyelembe venni, hogy az eredeti összeget először forintra, majd az így meghatározott összeget euróra kell átváltani. Azaz, ha például a jogerős határozat román lejben tartalmazza a pénzbüntetés összegét, akkor azt az MNB hivatalos árfolyama alapján át kell számítani először forintra, majd euróra, és meg kell vizsgálni, hogy az ilyen módon euróra átszámított összeg eléri-e a törvényben meghatározott 70 eurós küszöböt. Amennyiben a határozatban megjelölt pénznem eltér a tanúsítványban feltüntetett pénznemtől, úgy a határozatban megjelölt összeg az irányadó.

Főosztályának iránymutatása alapján alakította ki.

9 A Budai Központi Kerületi Bíróság mellett a Budapesti I. és XII. Kerületi Ügyészség, mint fiatalok ügyészsége jár el kijelölés alapján.

10 Btk. 51. § (1) bekezdés

11 Az MNB honlapján érhető el: www.mnb.hu

A Törvény 152. § (1) bekezdése értelmében, ha a megkeresésben meghatározott pénzbüntetés végrehajtásának a feltételei fennállnak, de a tanúsítványban vagy a határozatban a tagállami hatóság nem határozta meg a pénzbüntetés napi tételeinek számát vagy az egynapi tétel összegét, azt a magyar bíróság a Btk. 50. §-át alkalmazva határozatban állapítja meg. A pénzbüntetés ily módon meghatározott mértéke megegyezik a pénzbüntetésnek a tagállami határozat jogerőre emelkedése napján érvényes, az MNB által közzétett átváltási árfolyamon forintra átszámított összegével, kivéve a Törvény 152. § (2) bekezdésében írt esetet.

Ha a megkeresésben megjelölt cselekmény miatt kiszabott pénzbüntetés mértéke nem éri el a pénzbüntetés Btk. szerint kiszabható legkisebb mértékét, akkor azt a hazai bíróság a tagállami határozatnak megfelelően állapítja meg. Ennek során a pénzbüntetés napi tételeinek legkisebb mértékét és az egynapi tétel összegét a Btk. 50. §-ában megjelölnél alacsonyabb mértékben és összegben is meghatározhatja.¹²

A Törvény 152. § (2) bekezdése alapján amennyiben a megkeresésben írt cselekmény a magyar büntető joghatóság alá tartozik, és a tagállami pénzbüntetés mértéke meghaladja a pénzbüntetés Btk. szerint kiszabható legmagasabb mértéket - tekintettel a Btk. 2. §-ára is - akkor a magyar bíróság a Btk. szerint kiszabható legmagasabb összegben állapítja azt meg.

Ha viszont a cselekmény nem tartozik a magyar büntető joghatóság alá, a bíróság a napi tételek számát a Btk. 50. §-a szerint határozza meg, a pénzbüntetés határozatban, illetve tanúsítványban megjelölt mértékének megváltoztatása nélkül. Ha a pénzbüntetés meghaladja a Btk. szerint kiszabható legmagasabb mértéket, a napi tétel összege a Btk. 50. §-ában megjelölnél magasabb összegben is meghatározható.¹³

Amennyiben a tagállami hatóság a tanúsítványban megjelölte, hogy a pénzbüntetés végrehajthatatlansága esetére hozzájárul annak szabadságvesztésre való átváltoztatásához, a pénzbüntetés meg nem fizetése esetén a büntetések és intézkedések végrehajtásáról szóló 1979. évi 11. törvényerejű rendelet (Bv. tvr.) 68. § (3a) és (3b) bekezdése értelemszerűen irányadó. A bíróság az átváltoztatásról a tagállami hatóságot a jogerős határozat megküldésével tájékoztatja.¹⁴

12 Törvény 152. § (1a) bekezdés

13 Törvény 152. § (3) bekezdés

14 Törvény 152. § (4) bekezdés

A magyar bíróságoknak indokolt végzést kell hozniuk mind a megtagadásról, mind az elismerésről. Mint arra korábban már utaltunk, a megtagadás ellen nincs helye jogorvoslatnak, az elismerésről szóló végzéssel szemben viszont a terhelt, az ügyész (és a védő) fellebbezéssel élhet.¹⁵ Ha a végzés ellen határidőben fellebbezés érkezik, az első fokon eljáró bíróság a főügyészség útján felterjeszti az iratokat a törvényszékhez, amely tanácsülésein hozza meg döntését.

Amennyiben a külföldi ítéletet elismerő végzés első fokon jogerőre emelkedik, a bíróságnak a statisztikai adatszolgáltatás érdekében 6. számú adatlapot, míg a pénzbüntetés végrehajtása érdekében egységes értesítőt kell kiállítania, és a büntető kezelőirodán leadnia. Az egységes értesítő végső soron a törvényszék mellett működő gazdasági hivatalhoz kerül, amely ez alapján folytatja le saját eljárását a jogerősen kiszabott pénzbüntetés behajtása céljából.

A végrehajtási eljárás eredményéről tájékoztatni kell a megkereső tagállami hatóságot a tanúsítványban megjelölt nyelven.¹⁶

A végrehajtási jogsegélyen belül a pénzbüntetés mellett a másik leggyakrabban előforduló ügytípus a másik tagállamban büntetendő cselekmény elkövetése miatt indult eljárásban megállapított eljárási költség (bűnügyi költség) „elismerésére” és végrehajtására vonatkozó megkeresés.

Ezt a jogsegélyt tipikusan a külföldi eljárásban a kirendelt védő díjával felmerült költségre kérik a megkereső tagállami hatóságok. Ezen túlmenően az is előfordulhat, hogy a külföldi bíróság által meghozott ítéletet Magyarországon már elismerték, a tagállami eljárásban felmerült költségekről viszont még nem rendelkeztek, holott azt bűnössége esetén szintén a terheltnek kell megfizetnie, figyelemmel a Be. 338. (1) bekezdésében foglaltakra is.

Ki kell emelni, hogy a bűnügyi költség tekintetében nem a szó szoros értelmében vett elismerés történik, hanem a magyar bíróság indokolt végzésben megállapítja, hogy a külföldi eljárás során felmerült, külföldi pénznemben meghatározott költség milyen forintösszegnek felel meg, és egyúttal elrendeli annak végrehajtását.

¹⁵ Törvény 152. § (6) bekezdés

¹⁶ Törvény 153. § (1) bekezdés

A pénzbüntetéssel ellentétben a bűnügyi költség kapcsán az általános feltételeken túl pusztán azt kell vizsgálni, hogy a tagállami határozat jogerőre emelkedésének napján irányadó napi árfolyam figyelembe vételével az MNB által közzétett devizaárfolyam alapján a külföldi ítéletben meghatározott eljárási költség eléri-e a 70 eurót, mint a törvényben meghatározott minimális összeget. Amennyiben igen, a bűnügyi költség megállapításának és végrehajtásának nincs törvényi akadálya, hiszen itt a napi tételről és az egynapi tétel összegéről nem kell rendelkezni, a bűnügyi költség ugyanis a magyar jogszabályok szerint is egységesnek számít, nem két szám szorzataként áll elő. Így viszonylag egyszerűen végrehajtható, figyelemmel arra is, hogy szabadságvesztésre való átváltoztatása kizárt.

A bűnügyi költség megállapításáról és végrehajtásának elrendeléséről szóló végzés ellen - a pénzbüntetéshez hasonlóan - a terhelt, az ügyész (és a védő) fellebbezhet. A járásbíróság határozata ellen bejelentett fellebbezést a törvényszék bírálja el a Törvény 152. § (6) bekezdése alapján.

A jogerősen meghatározott bűnügyi költségről egységes értesítőt kell kiállítani, a behajtásról a gazdasági hivatal gondoskodik. A végrehajtási eljárás eredményéről tájékoztatni kell a megkereső tagállami hatóságot.¹⁷

Összességében elmondhatjuk, hogy a Törvényt a magyar büntető anyagi és eljárási jogi szabályok, tehát a Btk. és a Be. rendelkezései mellett, azokat azonban - a specialitásra figyelemmel - megelőzve kell alkalmazniuk a magyar bíróságoknak a pénzbüntetés elismerésére és végrehajtására irányuló jogsegélyek teljesítése során. Ebből adódóan a magyar bíróság eljárásában felmerült bűnügyi költségről is rendelkezni kell, ami tipikusan fordítás folytán keletkezik.

Cikkünkben figyelemfelkeltő jelleggel próbáltuk bemutatni a pénzbüntetés elismerésére és végrehajtására irányuló jogsegély jogintézményét és gyakorlatát, amely nagy kihívás előtt áll. A jogalkalmazás fejlődése e körben nélkülözhetetlen ahhoz, hogy az Európai Tanács által megfogalmazott, fent idézett Tampere-i cél megvalósuljon, és az Unión belüli igazságügyi együttműködés a büntető ügyekben is szorosabbá váljon.

¹⁷ Törvény 153. § (1) bekezdés)

Irodalomjegyzék

1. Az Európai Unió tagállamaival folytatott bűnügyi együttműködésről szóló 2012. évi CLXXX. törvényhez fűzött miniszteri indokolás
2. M. Nyitrai Péter: Nemzetközi bűnügyi jogsegély Európában, KJK-kerszöv Kft., Budapest, 2002.